

Utóhang

Aki könyvespolcán őrzi az elmúlt évben megvásárolt kis Krúdy kötetet, a *Magyar király-idyllek*-et, annak nem újdonság ez a könyvecske. Legfeljebb örömteli meglepetés. Már akkor sejteni lehetett, hogy lesz folytatás. Lesz folytatása a Krúdy-életmű közreadásának, amely egyébként a nagy, hivatalos állami kiadók feladata. Ez az utóbbi mondat 1991 Magyarországon inkább csak vágyálom, mintsem tény... Így hát nem marad más hátra, hogy ha valaki Krúdyt (értsd magyar irodalmat) akar olvasni, bújhatja az antikváriumokat, kérhet kölcsön közkönyvtárból kopott kötetű klasszikusokat, de vásárolni azt nem tud sehol.

Ilyen esetben ismét szükség van Krúdy Zsuzsára, az író lányára, aki összeállít egy vékonyka elbeszélésfüzért, ezúttal a balatoni írásokból. Szükség van a nyomdász-kiadóra, aki ismét saját költségén állítja elő a kötetet. Szükség a művészre, aki szívére hallgatva ismét megrajzolja a címlapot. S miközben valamennyiünk örömeire szolgál nemes gesztusuk, mindenképpen fel kell tennem a visszhang nélküli kérdést: tisztelt hivatásos kiadók, nem elég még a szemétből? Nem gondolják, hogy az olvasni tudó és akaró kisebbség most már valóban irodalmat akar olvasni? Még nem jelzik Önöknek a könyvelés számai, hogy csökken a horror, a ponyva, a krimi, a pornó kiadványok bevétele?

Nos, amíg gúnyosan mosolyognak rajtam, s azt mondják; az emberi butaságra és műveletlenségre mindig érdemes kiadót létesíteni, addig én azon gondolkodom, hogyan jöhetett létre ez a könyv.

Hogy kerül Krúdy Gyula a Balaton partjára? Hiszen az író nevéhez nagyon is jól meghatározható földrajzi egységeket lehet társítani. Mindenekelőtt a Nyírséget, ahonnan indult s ahová mindig visszatért hőseivel együtt, az álmos, poros, akácfás kis településekre, vegetáló életsorsok és furcsa alakok közé. Aztán Nógrádot, ahol a család gyökeredzett s ahonnan

olyan híres őse-hőse származik, mint Krúdy Kálmán, a nevezetes betyár, vagy ahogyan ő hívja: a pajkos Krúdy. S innen már csak egy ugrás a Felvidék, a szépassági kisvárosok világa, amelyekben tán még mindig vissza-visszavárják Szindbádöt, ha ugyan él még ott unatkozó, hervadó magyar szépasszony, aki érti a nyelvet és hallgat szívére. És természetesen Budapest is említendő, amely több évtizedig tartó–megtartó élmény, kaland, menedék volt az írónak s amelyben kereste azt a világot, amelyet elvesztett s amelyet újra megteremtett s amely magára hagyta.

Hogyan kerül hát a Balatonra, „szívhalászatra”? Erről, mármint a hiteles biográfiai tényről leánya pár sornyi esszéjében eligazítja az olvasót. De hát a kérdés olyannyira erőltetett: ugyan ki hinné el, hogy a Balaton érintetlenül hagyta volna a csupa érzelem író? Hiszen annyit járt Várpalotára a nagymamához, s innen már csak pár perc Füred és Tihany, amely az elmúlt században vonzotta a különcök seregét, az elsőbálozó lánykákat, nyugalmat kereső éltes matronákat, kikopott gavallérokat – mi lenne Krúdy világa más, ha nem a Balaton?

E kis kötet tíz elbeszélése (véletlen e szám) mellé másik tizet, huszat lehetne összehalászni régi kötetek, folyóiratok lapjairól.

Matskási Miklós, a magányos silbak a Nyírből jön Füredre Fruzsínát szeretni reménytelenül. Mihelini úr Veszprémből Krúdyval együtt álldogál Jókai füredi villája előtt, hiába várva immár kifizetetlen számlákra és megiratlan tárcákra. És megjelenik Szindbád is valahol a Balaton partján egy Sellőt keresve, akit Stuart Máriának becéznek, s aki egy ódon vadászkastélyban az Egyetemes Regénytár piros vászonba kötött könyvei felett ábrándozik: csak a fővárosban lehet és érdemes élni s még a tél beállta előtt elutazik innen. (Biztos, hogy még ma is ott van lent valahol a szőlőhegyek alatti vén épületben, ha csak valami ormóttan villahodály örökre el nem űzte őt is.)

Hogyan írta Krúdy hatvan évvel ezelőtt: „A nő és a szerelem tulajdonképpen sohasem változik. Mint ahogyan az igazán nagy dolgok nem változnak a világon. Ugyanazok a hölgyek sétálnak száz év előtt a tópart platánjai alatt, akik manapság.”

Férfitársaim! Higgyünk az írónak: tegyük ezt a kis könyvecskét, Krúdyt felöltőnk belső zsebébe, a szív fölé s vágjunk neki az útnak: Füred sétányán, Tihany partján azok a hölgyek még mindig minket várnak, hogy szívünket-szerelmünket elnyerjék.

(P. M.)